

4. PIELIKUMS

Resursu karte – sociālie pakalpojumi un atbalsts vardarbībā cietušām un vardarbību veikušām personām

METODISKAIS MATERIĀLS SOCIĀLAJAM DARBAM

ar vardarbībā cietušām un vardarbību veikušām personām

2020. gads

Labklājības ministrija

KRĪZU UN
POMĒCĪBĀJĀJĀ CENTRI
SKALBES

centrs
māta

MKB
MĀCĪBU CENTRS

ideju
KAPITĀLS

CENTRS DĀRDELE

RESURSU KARTE

Resursu karte apskata pieejamos formālos un neformālos pakalpojumus no vardarbības cietušiem bērniem, pieaugušajiem un vardarbību veikušām personām.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un resursi nepilngadīgai no vardarbības cietušai personai

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērnam, kurš cietis no vardarbības, sniedz dzīvesvietā, ieslodzījuma vietā, sociālās korekcijas izglītības iestādē un bērnu aprūpes iestādē (ne vairāk par desmit 45 minūšu konsultācijām) vai sociālās rehabilitācijas institūcijā (sociālās rehabilitācijas kurss līdz 30 vai 60 dienām). Sākot ar 2010. gada 1. janvāri, sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām, sniedz Nodibinājums „Latvijas Bērnu fonds” saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13. panta 2.¹ daļu.

Lai bērns saņemtu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, vienam no cietušā bērna vecākiem, aizbildņiem, iestādes (bērnu aprūpes iestāde, sociālās korekcijas izglītības iestāde vai ieslodzījuma vieta) vadītājam, audžuģimenei vai bāriņtiesai jāpieprasa psihologa vai sociālā darbinieka atzinums par bērnu.

- Psihologs vai sociālais darbinieks 10 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas sniedz pieprasīto atzinumu, kas norāda, vai bērnam ir psiholoģiskas traumas pazīmes;
- kādi ir nepieciešamie sociālās rehabilitācijas pasākumi;
- vai sociālo rehabilitāciju vēlams saņemt bērna dzīvesvietā, iestādē vai sociālās rehabilitācijas institūcijā;
- vai nepilngadīgajai personai ir nepieciešams sociālās rehabilitācijas kurss līdz 30 dienām vai komplekss sociālās rehabilitācijas kurss līdz 60 dienām sociālās rehabilitācijas institūcijā;
- vai nepieciešams, lai sociālās rehabilitācijas institūcijā kopā ar nepilngadīgo personu uzturētos viņa ģimenes loceklis vai persona, kas nepilngadīgo personu aprūpē, ņemot vērā viņa psiholoģisko stāvokli un vecumu.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu koordinē pašvaldības sociālais dienests, pamatojoties uz šādiem dokumentiem:

- nepilngadīgās personas vecāka, aizbildņa, iestādes vadītāja, audžuģimenes vai bāriņtiesas iesniegumu par nepieciešamību piešķirt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, norādot, no kāda veida vardarbības bērns cietis un kur tā notikusi;
- psihologa vai sociālā darbinieka atzinumu;
- izrakstu no stacionārā vai ambulatorā pacienta medicīniskās kartes (veidlapa Nr. 027/u) par saņemto ārstēšanu un medicīnisko rehabilitāciju (ja tāda bērnam sniegta).

Pašvaldības sociālais dienests saņemtos dokumentus izskata un 3 dienu laikā nepilngadīgās personas vecākam, iestādes vadītājam, audžuģimenei, aizbildnim vai bāriņtiesai izsniedz nosūtījumu bērna sociālajai rehabilitācijai kādā no minētajām vietām:

- dzīvesvietā vai iestādē pie pakalpojumu sniedzēja, ar kuru pašvaldība noslēgusi attiecīgu līgumu (saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 3. jūnija noteikumu Nr. 291 “Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” 48. punktu – no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem sociālos pakalpojumus viņu dzīvesvietā sniedz psihologs, psihoterapeits vai sociālais darbinieks, kas ir apguvis mācību programmu no vardarbības cietušo bērnu rehabilitācijai un ieguvis attiecīgu sertifikātu);

Tā kā Latvijas valsts teritorijā ir izteikti atšķirīgs pašvaldību teritoriālais lielums un pieejamie resursi, ļoti atšķiras arī pašvaldību piedāvātie sociālie pakalpojumi no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām personām. Visbiežāk

pakalpojumi tiek piedāvāti no vardarbības cietušām personām, un tie pārsvarā izpaužas kā individuālas psihologu un psihoterapeitu konsultācijas, un iespēja apmeklēt informatīvi izglītojošās vai atbalsta grupas.

Neformālais atbalsts

Neformālo atbalstu no vardarbības cietušām personām veido gan ģimenes, gan līdzcilvēku, gan plašākas sabiedrības atbalsts un rīcība. Vardarbības ģimenē gadījumā tas, piemēram, nozīmētu, nenosodoši skaidrot saviem ģimenes locekļiem vardarbības fenomenu, iesakot, kur vērsties pēc palīdzības. Vecāku atbilstoša reakcija ir ļoti nozīmīga, rādot bērniem rīcības paraugu. Piemēram, gadījumā, kur mazpilsētā jaunieši uzbrūk meitenēm uz ielas, citas meitenes iesaistās, lai pārtrauktu zēnu vardarbību. Rezultātā arī meitenes, kas cenšas palīdzēt, cieš no jauniešu uzbrukuma. Šādās situācijās, vērstoties pie vecākiem un skolotājiem, jāmeklē formālās palīdzības iespējas, ja nepieciešams, jāiesaista policija un skola, lai jaunieši tiktu atrasti, lai, viņi atzītu savu vainu, atvainotos meitenēm un šādas situācijas vairs neatkārtotos.

Redzot uz ielas situāciju, kur kāds tiek piekauts, lieciniekiem jāzvana policijai un jāizsauc ātrā palīdzība. Ja kaimiņos dzirdama kliegšana un raudas – jāzvana policijai. Vēsturiski daudzas patversmes ir veidojušās, pateicoties cilvēkiem, kas nav bijuši vienaldzīgi pret sieviešu ciešanām, un kuri piedāvā savu mājvietu par patvēruma vietu no vardarbības veicēja vai agresīvas ģimenes, kas atteikusies no jaunas sievietes, ja viņa kļuvusi grūta, neesot laulībā.

Pateicoties līdzcilvēkiem, nereti tiek savākti līdzekļi cietušajiem. Piemēram, Latvijā kā viens no šādiem stāstiem minams gadījums, kad sieviete lauku veikalā pamanījusi kasti ar aicinājumu vākt līdzekļus jaunajai mātei, lai noteiktu paternitāti. Bērna tēvs bija miris negadījuma rezultātā, un bērna tēva māte pieprasījusi jaunajai mātei atstāt dēla dzīvokli. Līdzcilvēku neiesaistīšanās gadījumā jaunā sieviete nonāktu uz ielas, ja netiktu savākti ziedojumi, lai noteiktu paternitāti, un sievietei norādīts uz iespējām saņemt formālo atbalstu. Rezultātā jaunajai mātei un bērnam tika sniegta nepieciešamā palīdzība un atbalsts.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un resursi pieaugušai no vardarbības cietušai personai

No vardarbības cietušas personas var vērsties jebkurā sociālajā dienestā vai nevalstiskajā organizācijā, kam ir piešķirts valsts sociālo pakalpojumu sniedzēja statuss, lai pieteiktos uz sociālās rehabilitācijas saņemšanu. Parasti pirmā tikšanās ir ar iestādes sociālo darbinieku, kas arī vada gadījumu un sadarbību ar citiem iesaistītajiem speciālistiem – psihologu un juristu. Kopumā cietušajai personai var piedāvāt līdz pat 20 speciālistu konsultācijām. Papildus tam gada laikā pēc sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanas ir pieejamas 3 psihologa, sociālā darbinieka vai jurista konsultācijas.

Pirmajā tikšanās reizē tiek noskaidrota situācija un sastādīts individuāls sociālās rehabilitācijas plāns, izvērtēta drošības situācija un sastādīts drošības plāns.

Latvijas likumi paredz tiesības cietušajiem saņemt tūlītēju aizsardzību no vardarbības – policijai ir tiesības veikt varmākas nošķiršanu (tā darbojas 8 dienas), savukārt tiesa nekavējoties var pieņemt lēmumu par vardarbībā cietušas personas pagaidu aizsardzību. Sociālais darbinieks var palīdzēt sagatavot cietušajam pieteikumu tiesai pagaidu aizsardzības saņemšanai. Ja no vardarbības cietušajai personai ir bērni, tad pagaidu aizsardzība jāpieprasa arī bērniem, neļaujot vardarbības veicējam uzsākt manipulatīvas darbības ar bērniem, lai ietekmētu cietušas personas lēmumu pārtraukt attiecības. Pieteikumā jāuzsver darbības, ko vardarbības veicējs vērsis pret cietušo personu, lai tiesai rastos pārliecība par apdraudējumu un tā varētu pieņemt lēmumu par pagaidu aizsardzību nākamās darba dienas laikā, ja apdraudējums ir būtisks. Ja tiesai rodas papildjautājumi, tā tos var lūgt sniegt un lēmumu pieņemt 20 dienu laikā.

Gadījumos, kad no vardarbības cietušajai personai ir acīmredzami miesas bojājumi, jāvēršas ārstniecības iestādē un policijā. Policijai jāuzsāk kriminālprocess arī situācijā, kur no vardarbības cietusi persona nedod tam savu piekrišanu. Jāatceras, ka vissvarīgāk ir veikt visus pasākumus, lai nošķirtu vardarbības veicēju no cietušas personas, un no vardarbības cietusi persona kvalitatīvi varētu saņemt nepieciešamo atbalstu. Krīzes centrā no vardarbības cietusi persona var saņemt arī izmitināšanu līdz 30 dienām un, ja nepieciešams, pagarināt to līdz 60 dienām. Kā labs piemērs minama Jaunzēlande, kas ir šobrīd vienīgā valsts pasaulē, kas piešķir apmaksātas brīvās dienas, lai no vardarbības cietusi persona var pilnvērtīgi

pievērsties savas dzīves sakārtošanai.

Lai iegūtu pilnīgāku informāciju par notikušo, sarunā ar vardarbībā cietušo personu ir vērts izmantot MARAC anketu (sk. pielikumu Nr. 1) vai *SAFeR* pieeju rokasgrāmatā par darbu ar vardarbībā cietušajām ģimenēm (sk. pielikumu Nr. 1), kas uzskatāmi parāda, vai pastāv draudi dzīvībai. Ja no vardarbības cietusī persona ir pieradusi izdzīvot augstas bīstamības apstākļos, nereti viņa pat neapzinās situācijas nopietnību un patieso dzīvības apdraudējumu, tāpēc kopīga anketas aizpildīšana un riska dzīvībai ieraudzīšana var palīdzēt pieņemt lēmumu pārtraukt vardarbīgās attiecības un saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu. Vairāk par valsts garantēto pieejamo sociālo rehabilitāciju iespējams izlasīt MK noteikumos Nr. 790¹.

Strādājot ar vardarbībā cietušām personām, svarīgi apzināties, ka cietušais var nepieņemt piedāvātos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un tie arī nav jāuzspiež. No vardarbības cietusī persona nav jānosoda par to, ka nepieņem piedāvātos pakalpojumus, jo galvenajam uzsvaram sociālajā darbā ir jābūt vērstam uz vardarbību veikušu personu, lai tā uzņemtos atbildību par savu rīcību un tiktu saukta pie atbildības likuma priekšā.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu un atbalsta pakalpojumu sniegšana cilvēku tirdzniecības upuriem

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un atbalsta pakalpojumi cilvēku tirdzniecības upuriem valsts programmas ietvaros Latvijā tiek piedāvāti biedrībā “Centrs MARTA” un “Drošā māja”. Cilvēku tirdzniecības upuris var personīgi vērsties pie pakalpojuma sniedzējiem un pieteikties sociālās rehabilitācijas pakalpojumam, pat ja notikumi ir risinājušies pirms vairākiem gadiem.

Sociālā rehabilitācijas pakalpojuma kurss ilgst līdz 180 dienām. Papildus persona pēc pakalpojuma kursa beigām var saņemt piecas speciālistu konsultācijas 2 gadu laikā vai saņemt atbalstu kriminālprocesā līdz 3 gadiem. Pakalpojuma laikā ar cilvēku tirdzniecības upuriem strādā:

- sociālais darbinieks;
- sociālais rehabilitētājs;
- jurists;
- psihologs;
- speciālisti, kas pieaicināti pēc individuālas izvērtēšanas.

Palīdzība cietušajam ietver:

- droša patvēruma nodrošināšanu, ja tas nepieciešams;
- pirmās nepieciešamības preču iegādi;
- repatriāciju klientam un viņa bērnam/-iem;
- veselības pārbaudes;
- darba prasmju attīstību u.c. atbalsta iespējas.

Cilvēku tirdzniecības upuri bieži ir cietuši no fiziskas, emocionālas un seksuālas vardarbības, kā arī vairumam klientu ir pazeminātas sociālās prasmes, un viņi nav spējīgi izkļūt no esošās situācijas. Sociālajam darbiniekam jāatceras, ka nepieciešams regulārs darbs ar klientu lai uzlabotu viņa sociālo situāciju un mazinātu risku vēlreiz kļūt par cilvēku tirdzniecības upuri. Psihologa primārais uzdevums ir mazināt traumatiskās pieredzes sekas un sniegt atbalstu, lai stabilizētu klienta psiholoģiskā stāvokli, kas radies ekspluatācijas ceļā. Bieži ir gadījumi, kad cilvēku tirdzniecības upuriem tiesībsargājošās iestādes ir ierosinājušas administratīvās lietas un uzlikušas naudas sodus, kamēr persona ir atradusies vervētāja ietekmē bez iespējas no tās situācijas izkļūt. Jurista darbs ir palīdzēt risināt klientam arī šādus juridiskos jautājumus. Vairāk par valsts finansēto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu cilvēku tirdzniecības upuriem –

¹ Landmane, D., Rinkevics, A. un Eināts, K. (2013). Policista rokasgrāmata darbā ar cietušajiem. Rīga: Valsts Policija, 28. lpp.

MK noteikumos Nr. 889².

Attiecībā **uz privātajiem uzņēmumiem, nevalstiskajām organizācijām un reliģiskajām organizācijām** pieejamais pakalpojumu klāsts ir vai nu pašvaldību finansēts vai līdzfinansēts, vai balstīts uz īslaicīgu, parasti uz projektu aktivitātēm saistītu finansējumu. No nevalstiskajām organizācijām šobrīd Latvijā ir iespējams saņemt šādus pakalpojumus vardarbībā cietušajiem:

Cietušo Atbalsta centrs

Centrs “Dardedze”

Biedrība “Skalbes”

“Centrs MARTA”

- Atbalsta tālruņi no vardarbības un cilvēku tirdzniecības cietušajiem

Vardarbības gadījumos cietušajiem Latvijā pieejami vairāki atbalsta tālruņi, uz kuriem zvanot, ir iespējams saņemt tūlītēju psiholoģisko palīdzību:

- Noziegumos cietušo atbalsta tālrunis 116006 (katru dienu laikā no 7.00 līdz 22.00),
- Diennakts krīzes tālrunis 67222922 vai 27722292 (Bite)
- “Drošā māja” diennakts tālrunis cilvēku tirdzniecības upuriem – 28612120
- “Centrs MARTA” tālrunis 67389539 (katru darba dienu laikā no 10.00 līdz 18.00)

Telefona sarunas laikā tiek noskaidrota situācija un palīdzēts zvanītājam atpazīt vardarbības faktu, izraģēt uzkrātās emocijas un saņemt noderīgu informāciju par iespējamajām atbalsta iespējām un pakalpojumiem no vardarbības cietušajām personām, norādot, ka atbalsta tālruņa pakalpojumus ir iespējams izmantot ne tikai cietušajām personām, bet arī vardarbības lieciniekiem, upura tuviniekiem un līdzcilvēkiem.

Tūlītēju draudu gadījumā ir jāvērsas policijā, zvanot uz 110 vai 112. Gadījumā, kad personai ir tūlītēji draudi, bet viņa ir sazvāņusī tieši jūsu palīdzības iestādē – nekavējoties noskaidrojiet adresi un ziņojiet policijai. “Centra Marta” pieredzē ir bijuši gadījumi, kad zvana sievietes, kas ieslodzītas bordeļos ārzemēs, kur viņām ir ierobežots sarunas laiks un tā var pārtrūkt jebkurā mirklī. Līdz ar to adreses un tālruņa (ja tas neuzrādās) numura noskaidrošana šādos gadījumos ir primāra. Piezvanot uz šo tālruni vai rakstot uz e-pastu centrs@marta.lv vai sociālajos portālos, ir iespēja pieteikties uz bezmaksas konsultāciju pie sociālā darbinieka, lai konkretizētu problēmu un kopīgi izveidotu rīcības plānu cietušā situācijas uzlabošanai. Ja cietušais atrodas ārpus Latvijas, tiek piedāvāta konsultācija, izmantojot elektroniskās platformas un ieteikti tuvāk esošo zināmo nevalstisko organizāciju resursi attiecīgajās valstīs.

Sociālā rehabilitācija un droša pajumte cietušajam

Ja persona, kas cietusi no vardarbības, nejūtas droši sniegt savus personas datus pašvaldības sociālajam dienestam, jo ir sabiedrībā pazīstama, nav droša, ka tas netiks izmantots pret viņu vai arī apzinās, ka vardarbības veicējs ieņem augstu amatu attiecīgā iestādē, kuras redzeslokā var nonākt personas dati, tad pēc konsultācijas un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma iespējams griezties “Centrā Marta”. “Centrs MARTA” šobrīd piedāvā arī Latvijā vienīgo anonīmo dzīvesvietu augsta riska dzīvības apdraudējuma gadījumos uz noteiktu laiku, izvērtējot katra individuālo situāciju. Šobrīd dzīvesvietā vienlaicīgi var uzturēties divas ģimenes.

² Landmane, D., Rinkevics, A. un Eināts, K. (2013). Policista rokasgrāmata darbā ar cietušajiem. Rīga: Valsts Policija, 28. lpp.

NVO "Freedom 61" piedāvā kafējnicu un socializēšanās iespējas prostituētām personām Rīgā un sociālo rehabilitāciju, kā arī darba prasmju apgūšanu atbalsta centrā, kas atrodas ārpus Rīgas. Kā piemēri šādas iespējas nozīmīgumam minami vairāki veiksmīgi sieviešu stāsti, kuras, aizbraucot no Rīgas uz atbalsta centru, pārtrauc sakarus ar noziedzīgajiem tikliem, strādā ar sevi, lai novērstu atkarību izraisīto vielu lietošanu un gūst iemaņas, piemēram, rotu izgatavošanā, radot iespēju nopelnīt ar savām profesionālajām prasmēm, nevis pakļaujot sevi ekspluatācijai un dehumanizācijai.

Svarīgi apzināties, ka tieši līdzcilvēkiem var būt izšķiroša loma, lai glābtu dzīvību personām, kas cieš no vardarbības. Sievietes bieži stāsta, ka, ja nebūtu kaimiņienes, draudzenes, atbalstoša sociālā darbinieka vai policista, viņas, visticamāk, jau būtu nogalinātas, jo saviem spēkiem nebūtu spējušas dzīvi vardarbīgās attiecībās pārtraukt. Tāpēc nevalstiskās organizācijas ar savām akcijām un kampaņām informē līdzcilvēkus un aicina uzrunāt no vardarbības cietušās personas, nenosodīt, bet parādīt, ka pastāv iespēja saņemt palīdzību, un ka ir cilvēki, kam tas izdevies. Noderīgs resurss gan līdzcilvēkiem, gan no vardarbības cietušām personām ir filma "Sievas"³, kas stāsta par 3 sievietēm no Latvijas, kas bijušas vardarbīgās attiecībās, un kurām ir izdevies tās pārtraukt un uzsākt cieņpilnu dzīvi, kā arī saistībā ar cilvēku tirdzniecību – filma "Nestāstāmie stāsti"⁴.

Nereti cilvēki nezina un neatpazīst vardarbību vai uzskata, ka, piemēram, bērniem labāk, ka ģimenē ir gan tēvs, gan māte, neraugoties uz to, ka tēvs ir vardarbīgs pret māti, un bērni ir vardarbības liecinieki, neapzinoties, ka bērniem var veidoties pārliecība par to, ka vardarbība ir pieņemams strīdu risināšanas modelis, un arī viņi var sākt fiziski aizskart citus, vai, tieši pretēji – pakļauties citu pāridarījumiem. Tieši tāpēc arī bērnudārzu, skolu, ārstniecības iestāžu darbiniekiem, ievērojot bērnu vardarbīgo uzvedību, ir vērts aprunāties ar bērniem un cietušo-pieaugušo, piedāvājot palīdzības iespējas.

Lai palīdzētu gan no vardarbības cietušām personām, gan līdzcilvēkiem vardarbības atpazīšanā un iespēju apzināšanā, iespējams iepazīties ar "Centrs MARTA" bukletu "Droša un brīva dzīve", "Skalbes" informatīvo bukletu "Vardarbībai patīk klusums" un Valsts Policijas izveidoto materiālu "Kā atpazīt, ka sieviete cieš no partnera vardarbības?"

Ņemot vērā to, ka vajāšana sabiedrībā nereti tiek uztverta kā mīlestības apliecinājums, "Centrs MARTA" veidotā akcija – "Liec mani mierā" atklāj vajāšanas metodes un neļauj tās sajaukt ar mīlestības apliecinājumiem. Atsauksmes liecina, ka daudziem cilvēkiem, kā tie atzinuši, šī akcija ir devusi atklāsmi par neveselīgām attiecībām, palīdzot tās pārtraukt.

Kampaņa "Arī TEVI var ievainot" izgaismo ievainojamības aspektus, kas var būt klātesoši jebkura cilvēka dzīvē kādā no tās posmiem, parādot, ka jebkurš var tikt pakļauts cilvēku tirdzniecības riskam, mudinot nenosodīt upurus un, gluži pretēji, zvanīt, informēt, ja ir zināmi kādi cilvēku tirdzniecības gadījumi. Palīdzības tālrunu izvietošana dažādās iestādēs, piemēram, lidostās, mudina cilvēkus atpazīt situācijas un sniedz informāciju par to, kur vērsties pēc palīdzības.

Informatīvās kampaņas un akcijas uzrunā cietušos un līdzcilvēkus, nevis vardarbību veikušās personas, ņemot vērā to, ka vardarbību veikušās personas neatpazīst savu vardarbīgo rīcību – naida runu, vardarbību pret intīmo partneri, seksa pirkšanu un citas vardarbīgas darbības – un tiecas sevi attaisnot. Tādēļ svarīgi arī ikdienas situācijās, saskaroties ar vardarbīgu rīcību, neklusēt, neatbalstīt un piedāvāt meklēt palīdzību šādas uzvedības pārtraukšanai.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbību veikušām pilngadīgām personām

Mācību centrs MKB sadarbībā ar sociālajiem dienestiem sniedz pakalpojumus vardarbību veikušām pilngadīgām personām (turpmāk – vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojums), kuru mērķis ir novērst vai mazināt turpmākus vardarbības izdarīšanas riskus, kā arī ir palīdzēt vardarbību veikušai pilngadīgai personai apzināt fiziskās un psiholoģiskās vardarbības pielietošanas sekas un mazināt vardarbības izpausmes pret apkārtējiem (partneri, bērniem u.c., iespējams, arī citiem). Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedz iespējami tuvu dzīvesvietai. Pakalpojuma sniedzēja uzdevumi ir klienta iekšējās motivācijas un pārliecības veidošana pārmaiņas īstenošanai un pārmaiņu īstenošanas apņemšanās nostiprināšana. Bieži tieši pārliecība par savu nesodāmību, pārkumu un privilēģijām attiecībā uz otru cilvēku ir vardarbības aktu pamatā, tāpēc vardarbības veicējs savu vardarbīgo rīcību nepārtrauks, līdz nemainīs savas pārliecības,

³ <https://vimeo.com/88867070>

⁴ Landmane, D., Rinkevics, A. un Eināts, K. (2013). Policista rokasgrāmata darbā ar cietušajiem. Rīga: Valsts Policija, 28. lpp.

piemēram, par līdztiesību starp vīriešiem un sievietēm vai par bērniem kā personībām, kuru vēlmes un vajadzības ir jāņem vērā. Sociālajiem darbiniekiem jāatrod veids, kā, izpētot katra varmākas individuālo motivāciju, panākt, lai vardarbību veikusi persona atzīst savu vardarbīgo rīcību un ir gatava to pārtraukt.

Vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu sniedz individuālo konsultāciju veidā un grupu nodarbību veidā.

Sociālās rehabilitācijas **mērķis ir mainīt vardarbību veikušās personas esošo uzskatu sistēmu**, lai nākotnē mainītos šīs personas rīcības modeļi, kā arī lai palīdzētu vardarbību veikušām personām pārtraukt fiziskās vardarbības pielietošanu un mazinātu emocionālās vardarbības pielietošanu, tādējādi paaugstinot upuru drošību.

Grupās terapijas vai individuālo konsultāciju mērķis ir panākt, ka:

- persona atpazīst un apzinās savu vardarbīgo uzvedību kā nepieņemamu un nosodāmu,
- persona ir motivēta un spēj uzņemties atbildību par savu uzvedību, lai nenodarītu pāri citiem cilvēkiem,
- persona maina ierastās saskarsmes veidus, izmanto dusmu pārvarēšanas prasmes, nepielietojot pret citiem vērstu agresiju.

Darbs grupā ietver vairākus pozitīvus aspektus, kas sekmē to dalībnieku rehabilitācijas procesu. Vardarbību veikušās personas grupā satiek citus cilvēkus, kuriem grūtības arī ir saistītas ar vardarbīgu uzvedību. Grupas dalībniekiem ir iespēja paraudzīties uz sevi it kā no malas caur vardarbīgas uzvedības izpausmēm citu vardarbību veikušu personu stāstos. Grupās terapijā vardarbību veikušās personas brīvi un pēc pašu izvēles pauž savas asociācijas, jūtas, noslēpumus, pagātnes stāstus un domas. Nodarbībās dalībnieki mācās atpazīt savu vardarbīgo izturēšanos – savas reakcijas, sajūtas, emocijas un domas; mācās uzņemties atbildību par pielietoto vardarbību un paņēmienus, kā izvairīties no atkārtotas vardarbības pielietošanas attiecībās.

Katra nodarbība ir saistīta ar noteiktu tēmu, kas dalībniekiem sniedz izglītojoša rakstura informāciju ar mērķi transformēt personas uzskatus par vardarbīgu rīcību kā nepieņemamu uzvedības modeli un rosina motivāciju mainīt savu vardarbīgo uzvedību. Tātad izmaiņas vardarbību veikušai personai paredzamas kognitīvajā un uzvedības līmenī.

Sociālās rehabilitācijas mērķis ir palīdzēt vardarbību veikušai pilngadīgai personai pārtraukt fiziskās vardarbības pielietošanu un mazināt psiholoģiskās vardarbības pielietošanu pret citām personām, ar kuru tai ir attiecības, tādējādi paaugstinot potenciālo un esošo upuru drošību.

Vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu var pieprasīt persona:

- pret kuru uzsākta administratīvā pārkāpuma lietvedība par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, kas saistīts ar vardarbību, vai kriminālprocess par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu;
- par kuru valsts vai pašvaldības policijas, sociālā dienesta vai bāriņtiesas rīcībā ir informācija, ka cilvēks izturējies vardarbīgi vai izteicis draudus pielietot vardarbību;
- kurš baidās, ka viņš varētu izturēties vardarbīgi, vai atzīst, ka ir veicis vardarbību.

Pilsēta	Iestādes nosaukums	Kontaktinformācija	Iestādes piedāvātie pakalpojumi
Aizpute	“Dzīvesprieks” asociācija, Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs	Adrese: Aizupe, Vānes pagasts, Kandavas novads, LV-3131 Tāl.: 63155103	Nodrošina sociālo aprūpi, sociālo rehabilitāciju un profesionālo pamatizglītību jauniešiem vecumā no 15 līdz 18 gadiem
Aizpute	Biedrība “Aizputes Samarietis”	Adrese: Kuldīgas iela 8/10, Aizpute Tāl.: 28201020	Zupas virtuve, sociālā darbinieka pakalpojumi; atbalsts bērniem un ģimenēm u.c.
Aizpute	Sabiedriskā aģentūra bērnu īpašām vajadzībām “Saulsvece”	Adrese: Skolas ielā 1 (ieeja no gala), 2. stāvs, Aizpute Tāl.: 29950424; 26015233 E-pasts: abac-saulsvece@inbox.lv	Attīstošās un koriģējošās nodarbības bērniem
Aizpute	“Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs”	Adrese: Pasta iela 2, Aizpute, Aizputes novads, LV-3456 Tāl.: 26449354 E-pasts: ingazerande4@inbox.lv	Nodrošina sociālo pakalpojumu sniegšanu; dienas centra pakalpojumi jauniešiem ar īpašām vajadzībām; krīzes centrs
Allaži	Allažu bērnu un ģimenes atbalsta centrs	www.allazukrizescentrs.lv Adrese: “Austrumi”, Allaži, Allažu pagasts, Siguldas novads, LV-2154 Tāl.: 67148606, 26818926	Atbalsts bērniem un ģimenēm krīzes situācijās; stacionāri un ambulatori rehabilitācijas pakalpojumi bērniem u.c.
Allaži	Allažu bērnu un ģimenes atbalsta centrs	Adrese: Stārķu iela 4, Allaži, Allažu pag., Siguldas novads, LV-2154 Tāl.: +371 20024573, 67869518	Sociālās rehabilitācijas pakalpojums nepilngadīgām personām
Alūksne	Alūksnes rajona padomes izglītības pārvalde, Skolu psiholoģiskās palīdzības centrs	Adrese: Pils 21, Alūksne, LV-4301 Tāl.: 64321675	Psihologu un psihoterapeitu pakalpojumu sniegšana
Alūksne	“Saulstariņi” bērnu un jauniešu ar īpašām vajadzībām atbalsta centrs	Adrese: Helēnas iela 75a, Alūksne, Alūksnes novads, LV-4301 Tāl.: 64323615	
Balvi	Balvu ģimenes atbalsta centrs	Adrese: Raiņa iela 52, Balvi, LV-4501 Tāl.: 64521997	Atbalsts un rehabilitācija tiem, kas vēlas pilnveidot attiecības ar līdzcilvēkiem, rūpēties par savu un bērnu emocionālo labsajūtu, fizisko veselību, vēlas atklāt savus iekšējos resursus un, balstoties uz tiem, uzlabot ģimenes labklājību, psiholoģisko klimatu ģimenē

Tabulas turpinājums 8. lpp.

Cesvaine	“Mārtiņroze”, sociālās palīdzības atbalsta fonds	Adrese: A. Saulieša iela 5, Cesvaine, Madonas rajons, LV-4871 Tālr.: 64852459	Sociālā pakalpojuma sniedzēji
Cēsis	Ģimenes atbalsta nodaļa	Adrese: Bērzaines iela 18, 3. stāvs (9. kab), Cēsis, Cēsu novads, LV-4101 Tālr.: 64127898 e-pasts: dace.ekerte@cesis.lv	Ģimeņu atbalsta nodaļa sniedz palīdzību un atbalstu sociālo problēmu risināšanā ģimenēm ar nepilngadīgiem bērniem
Cēsis	Dienas centrs “Saules taka”	Adrese: Bērzaines iela 16, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101 Tālr.: 64127884 e-pasts: inga.viksna@cesis.lv	Dienas centru var apmeklēt Cēsu novada pamata dzīves vietu deklarējušie un faktiski dzīvojošie bērni un jaunieši
Cēsis	Psiholoģiskās palīdzības un atbalsta dienests	Adrese: Lielā Katrīnas iela 2, Cēsis, LV-4101 Tālr.: 64107039	Psihologu un psihoterapeitu pakalpojumi
Daugavpils	Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes Psiholoģiskās palīdzības centrs	www.izglitiba.daugavpils.lv Adrese: Saules iela 7, Daugavpils, LV-5401 Tālr.: 65421309 e-pasts: izglitiba@ip.daugavpils.lv	Psiholoģiskās palīdzības pakalpojumu sniegšana
Daugavpils	Daugavpils pilsētas dome, ģimenes atbalsta centrs – patversme	Adrese: Šaurā iela 26, Daugavpils, LV-5410 Tālr.: 5442502	Sniegt sociālos pakalpojumus sociāli vismazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām, lai palīdzētu klientam pārvarēt ikdienas grūtības un krīzes situācijas, kā arī palīdzētu integrēties sabiedrībā
Daugavpils	Nodibinājums “Zantes ģimenes krīzes centrs”	Adrese: Skolas iela 4, Zantes pagasts, Kandavas novads Tālr.: 29120439 E-pasts: zanteberniem@inbox.lv	Sociālās rehabilitācijas pakalpojums tālāk no dzīvesvietas

Daugavpils	Nodibinājums "Sociālo pakalpojumu aģentūra"	Adrese: Ventspils iela 22, Daugavpils Tālr.: 29402899 E-pasts: ineseupe@inbox.lv	Krīzes intervences pakalpojums (sociālā gadījuma vadītājs, psihologs, narkologs, psihiatrs, psihoterapeits) Psihologa pakalpojums Psihoterapijas pakalpojums Ģimenes terapijas pakalpojums Agrīnas intervences pakalpojums (fizioterapeits, psihologs, grupas vadītājs) "Bērnu emocionālā audzināšana un attīstība" apmācības "Ceļvedis, audzinot pusaudzi" apmācības
Dobele	Dienas centrs "Solis"	Adrese: E. Francmaņa iela 6, Dobele, Dobeles novads, LV-3701 Tālr.: 63781196, 63780179	Sociālo pakalpojumu sniedzējs
Dundaga	Dundagas pagasta padomes "Veselības un sociālās palīdzības centra" Sociālais dienests	Adrese: Pils iela 6, Dundaga, Talsu rajons, LV-3270 Tālr.: 63232306	Psihologa pakalpojumi un sociālā darbinieka pakalpojumi ģimenei, kurā kāds no ģimenes locekļiem cietis no vardarbības
Gulbene	Gulbenes rajona izglītības pārvalde, Pedagoģiski psiholoģiskās palīdzības centrs	Adrese: Ābeļu iela 2-58, Gulbene, Gulbenes novads, LV-4401 Tālr.: 64471258	Informē par palīdzības saņemšanas iespējām jauniešiem atkarību profilaksei
Gulbene	Gulbenes novada bērnu un ģimenes atbalsta centrs	Adrese: "Brīnumi" Litenes pagasts, Gulbenes novads, LV-4405 Tālr.: 26175387 E-pasts: litenes.pii@gulbene.lv	Pakalpojumus var saņemt bērni no visas republikas – bērni bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni, kā arī bērni, pamatojoties uz vecāku iesniegumu vecāku slimības gadījumā
Jelgava	Jelgavas rajona bērnu un ģimeņu atbalsta centrs	Adrese: Parka iela 11, Jelgavas rajons, Eleja, LV-3023 Tālr.: 63061154	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām

Jelgava	Ingas Birkmanes psihologa prakse	Adrese: O. Kalpaka iela 16, Jelgava, LV-3001 Tālr.: 26527788	Ģimenes psihoterapija, konsultācijas, rehabilitācija bērniem un pieaugušajiem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām
Jelgava	“Centrs Elizabete” biedrība	Adrese: Filozofu iela 3a, Jelgava, LV-3001 Tālr.: 63020955	<ul style="list-style-type: none"> • Sniegt atbalstu un palīdzību, nodrošinot sociālo aprūpi, sociālpsiholoģisko rehabilitāciju un cita veida pakalpojumus bāreņiem, bez vecāku gādības un aprūpes palikušiem bērniem, bērniem, sievietēm un ģimenēm krīzes situācijā. Veicina alternatīvās bērnu ārpusģimenes aprūpes formas attīstību – bērnu aprūpi audžuģimenēs, aizbildniecībā un adopcijā • Nodrošina atbalstu audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētajiem, kā arī bērniem, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē • Darbojas kā izglītības un atbalsta centra bērnu un ģimeņu labklājības veicināšanai, nodrošinot attīstošas, informatīvas un preventīvas programmas • Sniedz stacionārus un ambulatorus rehabilitācijas pakalpojumus bērniem, sievietēm un ģimenēm krīzes situācijā un augsta sociālā riska situācijā
Jelgava	Jelgavas rajona padomes Psiholoģiskās palīdzības un izglītības centrs (PPIC)	Adrese: Pasta iela 37-42, Jelgava, LV-3001 Tālr.: 63024920	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām
Jelgava	VSIA “Slimnīca “Ģintermuiža””	Adrese: Filozofu iela 69, Jelgava Tālr.: 63022483, 25731229	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi
Kandava	Kandavas novada sociālās palīdzības centrs	Adrese: Jelgavas iela 4a, Kandava, Tukuma raj., LV-3120 Tālr.: 63182037	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas

Ķekava	“Lilijas1”, Ķekavas novada aģentūra Sociālais aprūpes centrs	Adrese: Mellupi, Ķekavas novads Tālr.: 29191395 E-pasts: maris.barons@kekava.lv	Krīzes situācijā ģimenei tiek nodrošināta dzīvesvieta – istabiņa/-as ar labiekārtotu vidi (kopēja virtuve, veļas mazgātava, žāvētava, sanitārais mezgls, atpūtas telpa, mazdārziņš). Ja ģimenē ir bērni, tie skolas laikā ar transportu tiek nogādāti uz pašvaldības izglītības iestādēm
Kuldīga	Kurzemes atbalsta centrs “Airi vecākiem”	Adrese: Ventspils iela 16, Kuldīga Tālr.: 28668816 E-pasts: Ilona.Talente@sosbca.lv	Sociālā darbinieka konsultācijas un atbalsts audžuģimenēm un bērniem; psihologa un citu speciālistu konsultācijas
Liepāja	“Centrs MARTA” Liepājas filiāle	Adrese: Kūrmājas prospekts 11, Liepāja, LV-3401 Tālr.: 29195442	Palīdzības un atbalsta centrs vardarbībā un cilvēku tirdzniecībā cietušajiem
Liepāja	Radošais psiholoģijas centrs “Ģimenei”	Adrese: Brīvības iela 9, Liepāja, LV-3401 Tālr.: 29757231	Var saņemt to pakalpojumu, kas visefektīvāk palīdzētu problēmas risināšanā, uzlabojot dzīves un attiecību kvalitāti Var nākt bērni, pieaugušie, ģimenes, bērnu vecāki, pāri, lai kvalificētu speciālistu vadībā varētu rast jaunus risinājumus, iespējas un resursus
Liepāja	Baltijas Rehabilitācijas centrs Biedrība “Dižvanagi”	Adrese: K. Barona iela 14, Liepāja Tālr.: 28333920 E-pasts: info@dizvanagi.lv	Atbalsta pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar īpašām vajadzībām
Liepāja	Kurzemes reģiona Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centrs “Liepāja”	Adrese: Brīvības iela 9, Liepāja Tālr.: 29110236 E-pasts: centrsliepaja@agentura.lv	Atbalsta sniegšana audžuģimenēm un bērniem
Liepāja	Liepājas pilsētas domes sociālā dienesta atkarību profilakses centrs	Adrese: Flotes iela 7, Liepāja, LV-3405 Tālr.: 29222890, 63456120 E-pasts: areta.brauna@liepaja.lv	Atkarību profilakses speciālistu konsultācijas; atbalsta un pašpalīdzības grupas
Liepāja	Pusaudžu resursu centra filiāle Liepājā	Adrese: Liepājā, Kuršu iela 1 Tālr.: 26623422 E-pasts: info@pusaudzim.lv	Lietderīgas brīvā laika izmantošanas iespējas

Līgatne	Līgatnes Dienas un interešu centrs "Saulespuķe"	Adrese: Skolas kalns, Pilsuņu iela 4, Līgatne, Līgatnes novads, LV-4110	Dienas un interešu centrs piedāvā organizētas brīvā laika pavadīšanas iespējas bērniem, pusaudžiem un jauniešiem, interešu, mūžizglītības un socializācijas programmas pieaugušajiem un senioriem
Limbaži	Limbažu pilsētas sociālā dienesta Bērnu un ģimenes atbalsta centrs "Limbaži"	Adrese: Zāles iela 8, Limbaži, LV-4001 Tālrunis: 64070843	Organizē un veic sociālo un psiholoģisko pakalpojumu sniegšanu ģimenēm un bērniem
Limbaži	Limbažu konsultatīvais bērnu centrs	Adrese: Dārza iela 24, Limbaži, LV-4001 Tālrunis: 64070761	Logopēda pakalpojumi; Montesori pedagoga pakalpojumi prasmju un intelekta attīstībai u.c.
Ļaudona	Ļaudonas bērnu un jauniešu centrs "Mūsmājas"	Adrese: Aiviekstes 5, Ļaudona, Ļaudonas pagasts, Madonas novads, LV-4862 Tālrunis: 26146765	Lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas
Madona	Madonas novada Dzelzavas dienas aprūpes centrs	Adrese: "Grāveri 1", Dzelzava, Madonas novads, LV-4873 Tālrunis: 29166761 e-pasts: dzelzavascentrs@inbox.lv	Sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumi
Ogre	Ogres jaunatnes veselības centrs	Adrese: Meža prospekts 9-65. kab., Ogre, Ogres novads, LV-5001 Tālrunis: 65022924	Sniedz informāciju jauniešiem par seksuālo un reproduktīvo veselību
Ozolnieki	"Lauku sievietes pret vardarbību"	Adrese: Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018 Tālrunis: 29211093	Veicina pilsonisko sabiedrību; atbalsta sociālo jautājumu risināšanu sabiedrībā; sekmē sociālās rehabilitācijas attīstību sociāli atstumtajām iedzīvotāju grupām; organizē palīdzību vardarbībā cietušajām sievietēm un bērniem – juridisko, medicīnisko, sociālo u.c. palīdzību, tai skaitā nodrošināt pagaidu pajumti krīzes situācijā; sniedz informāciju un izglīto par iespējām palīdzēt vardarbībā cietušajiem, kā arī palīdzības sniedzējiem; labdarības pasākumu organizēšana; starptautiskās sadarbības attīstība

Priekule	“Putni”, ģimenes atbalsta centrs	Adrese: Maija 6, Liepas pagasts, Priekuļu novads, LV-4128 Tālr.: 64195222	Nodrošina sociālo aprūpi
Preiļi	Preiļu novada Labklājības pārvaldes Dienas centrs	Adrese: Aglonas 1a, Preiļi, Tālr.: 65320124, 28366650 e-pasts: liene.gzibovska@preili.lv	Nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas mērķauditorijām, kuras apmeklē Dienas centru
Rēzekne	Rēzeknes pilsētas domes pārvalde “Sociālais dienests”	Adrese: Zemnieku iela 16a, Rēzekne, 104. kabinets; Viļānu iela 10, Rēzekne Tālr.: 28302279 E-pasts: anita.batare@rezekne.lv	Īslaicīgs sociālais pakalpojums krīzes situācijā nonākušām ģimenēm ar bērniem
Rēzekne	Rēzeknes pilsētas bērnu patversme	Adrese: Viļānu iela 10, Rēzekne Tālr.: 26671156 E-pasts: bernu.spc@rezekne.lv	Sociālā aprūpe bērniem līdz apstākļu noskaidrošanai, īslaicīga sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem vecumā no 2 līdz 18 gadiem
Rēzekne	Nodibinājums “Latgales Reģionālais atbalsta centrs “Rasas pārles””	Adrese: “Varavīksne”, Rugāju pagasts, Rugāju novads, LV-4570 Tālr.: 64563494 E-pasts: rasas_perles@inbox.lv	Valsts apmaksāts sociālās rehabilitācijas pakalpojums no vardarbības cietušiem bērniem No valsts budžeta finansēts sociālās rehabilitācijas pakalpojums no vardarbības cietušām pilngadīgām personām No valsts budžeta finansēts sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbību veikušām pilngadīgām personām
Rīga	Križu un konsultācijas centrs “Skalbes”	www.skalbes.lv Adrese: Kungu iela 34, Rīga, LV-1050 Tālr.: 24551700 (09.00–17.00) Krizes tālrūnis: 67222922, 27722292 (24/7)	Profesionāla palīdzība, atbalsts un informācija cilvēkiem, kuri nonākuši krīzes situācijā. Psihologs, psihoterapeits, krīzes intervence

Rīga	Ģimenes psiholoģiskais centrs "Lina"	Adrese: Miera iela 17-4, Rīga, LV-1001 Tālr. 29451188, 67379427 e-pasts: info@lina.lv	Psiholoģiskā atbalsta grupas Psihologs individuāli, pāriem, ģimenēm. Smilšu spēļu terapija. Psihoterapeits. "Bērnu emocionālā audzināšana". Mākslas terapeits. Psihodrāmas terapeits
Rīga	Sociālo pakalpojumu aģentūra	Juridiskā adrese: Elizabetes iela 31-5, Rīga, LV-1010 www.krize.lv; www.spa-nvo.lv Tālr.: 67324505, 29244182 e-pasts: SPAgentura@gmail.com	Sniegt profesionālu psihosociālu palīdzību, paaugstināt cilvēku ar dažādām sociālām problēmām integritātes pakāpi sabiedrībā, kā arī aizstāvēt viņu intereses un tiesības
Rīga	Pep mammās	www.pep.lv Tālr.: 25507801 e-pasts: pep.mammas@gmail.com	Profesionāla atbalsta persona māmiņām ar mazuli no dzimšanas līdz 3 gadu vecumam
Rīga	Radošais psiholoģijas centrs ģimenei	www.gimenei.lv Adrese: Mārupes iela 4-21, Rīga, LV-1002 Tālr.: 29757231	Psiholoģiskā konsultēšana, psihodiagnostika, ģimenes terapija, grupu vadīšana, smilšu terapija, pasaku terapija, palīdzība vardarbības upuriem, traumu psihoterapija, sistēm-fenomenoloģiskā terapija, semināru organizēšana, projektu vadīšana, psihoorganiskā analīze, psihodrāma, supervīzijas sociāla darba speciālistiem, bērnu emocionālā audzināšana, sociālais atbalsts, jauniešu izglītošana, grupu organizēšana, <i>marite meo</i> metode, psiholoģiskā izpēte
Rīga	Atbalsta centrs bērniem un ģimenēm "Sirdsgaisma"	www.sirdsgaisma.lv Adrese: Ziepju iela 13, Rīga, LV-1004 Tālr.: 67704831, 28628596	ACBĢ "Sirdsgaisma" pakalpojumi tiek sniegti bērniem no sociālā riska ģimenēm vecumā no 5 līdz 15 gadiem, kā arī tiek piedāvāta iespēja saņemt pakalpojumus bērniem ar kustību traucējumiem no sociālā riska ģimenēm

Rīga	“Centrs MARTA”	www.marta.lv Adrese: Matīsa iela 49–3, Rīga, LV–1009 Epasts: centrs@marta.lv Tālr.: 67378539	Profesionāla palīdzība un atbalsts grūtās dzīves situācijās. Sociālā darbinieka, psihologa, psihoterapeita, jurista un citu speciālistu konsultācijas
Rīga	Atbalsta tālrunis noziegumos cietušiem cilvēkiem	116006 Katru dienu 07.00–22.00 www.cietušajiem.lv	Informācija un atbalsts noziegumos cietušajiem vai tiem, kuri ir bijuši nozieguma aculiecinieki
Rīga	Latvijas ģimenes plānošanas un seksuālās veselības asociācija “Papardes zieds”	www.papardeszieds.lv Adrese: K. Valdemāra iela 147 k-2 47, Rīga, LV–1013 Tālr.: 67212700, 26515234	Izglītojoši pasākumi gan jauniešiem, gan viņu vecākiem, gan profesionāļiem par seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesībām, kā arī iesaiste šo jautājumu interešu aizstāvībā valsts un starptautiskā līmenī
Rīga	Centrs “Dardedze”	www.centrsdardedze.lv Adrese: Cieceres iela 3a, Rīga, LV–1002 epasts: info@centrsdardedze.lv Tālr.: 67600685, 29556680	Psiholoģiskās konsultācijas bērniem un ģimenēm, kas saskarušās ar vardarbību, kā arī atbalsts ikvienai ģimenei ar bērniem; preventīvas programmas ar mērķi pasargāt bērnus no vardarbības
Rīga	Krīzes grūtniecības centrs	www.krizescentrs.lv Adrese: Tērbatas iela 38–4, Rīga, LV–1011 Tālr.: 67227033, 22083263 e-pasts: palidziba@krizescentrs.lv	Konsultatīva palīdzība neplānotas grūtniecības, pēc aborta, kā arī spontānā aborta vai pāragra bērna zaudējuma gadījumos
Rīga	Cietušo atbalsta centrs	www.cac.lv Adrese: K. Barona iela 88/2–42, Rīga, LV–1001 Tālr.: 67298322	Juridiskās un psiholoģiskās konsultācijas. Mediācija
Rīga	Psiholoģiskās ekspertīzes un psiholoģiskās izpētes centrs	Adrese: Lāčplēša iela 24–26, Rīga, LV–1011 Tālr.: 26417301	Psihologa, psihoterapeita pakalpojumi
Rīga	LU Psiholoģiskās palīdzības centrs	Adrese: Jūrmalas gatve 74/76, Rīga, LV–1083 Tālr.: 67034020	Psiholoģiska konsultēšana un izpēte bērniem un pieaugušajiem

Rīga	Dienas centrs "Vecmīlgrāvis"	Adrese: Emmas iela 3, Rīga, LV-1015, Tālr.: 67181515	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, rehabilitācijas procesa pēctecība, sociālo prasmju attīstīšana, izglītošana, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbība
Rīga	Dienas centrs "Ķengarags"	Adrese: Aglonas iela 35/3, Rīga, LV-1057 Tālr.: 67181640	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, rehabilitācijas procesa pēctecība, sociālo prasmju attīstīšana, izglītošana, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbība
Rīga	Dienas centrs "Ābeļzars"	Adrese: Avotu iela 31, Rīga, LV-1009 Tālr.: 67037656	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, rehabilitācijas procesa pēctecība, sociālo prasmju attīstīšana, izglītošana, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbība
Rīga	Dienas centrs "Kamene"	Adrese: Salnas iela 2, Rīga, LV-1021 Tālr.: 67181236	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, rehabilitācijas procesa pēctecība, sociālo prasmju attīstīšana, izglītošana, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbība
Rīga	Dienas centrs "Kastanis"	Adrese: Lomonosova iela 1/19, Rīga, LV-1019 Tālr.: 67181895	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, rehabilitācijas procesa pēctecība, sociālo prasmju attīstīšana, izglītošana, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbība
Rīga	Dienas centrs "Rīdzene"	Adrese: Brīvības iela 237/2, Rīga, LV-1006 Tālr.: 67105539	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, rehabilitācijas procesa pēctecība, sociālo prasmju attīstīšana, izglītošana, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbība
Rīga	Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcija	Adrese: Ventspils iela 53 Rīga, LV-1002 e-pasts: pasts@bti.gov.lv Tālr.: 67359128	Inspekcija uzrauga un kontrolē normatīvo aktu ievērošanu bērnu tiesību aizsardzības jomā
Rūjiena	"Vārpiņa", Rūjienas novada ģimenes atbalsta centrs	Adrese: Dārza 8, Rūjiena, LV-4240 Tālr.: 64263171	Sociālo pakalpojumu sniegšana

Salacgrīva	Sociālā dienesta psihologs	Adrese: Ainažu iela 34, Saulkrasti Tālr.: 25708982 E-pasts: evija.arnava@saulkrasti.lv	Psihologa pakalpojumi
Salacgrīva	Jauniešu māja	Adrese: Raiņa iela 8, Saulkrasti Tālr.: 29445270 E-pasts: inguna.feldmane@saulkrasti.lv	Lietderīga brīvā laika pavadīšana
Saldus	Saldus novada sociālā dzīvojamā māja "Rūķīši" ar krīzes istabām	Adrese: Melioratoru iela 9, Lutriņu pagasts, "Namiķi", Saldus novads, LV-3861 Tālr.: 29720455 E-pasts: gunta.abolina@saldus.lv	Pakalpojums bērniem, kuri cietuši no vardarbības, ģimenēm un bērniem krīzes situācijās nodrošina sociālo un psiholoģisko palīdzību vai diennakts sociālo rehabilitāciju; citām personām, kuru ievietošanu krīzes istabā pamato sociālais darbinieks ar situācijas aprakstu. Minēto personu uzturēšanās nodrošināšanai krīzes istabā nepieciešams Aģentūras lēmums; pieaugušai personai ģimenes krīzes situācijā līdz 30 dienām.
Saldus	Ģimenes atbalsta dienas centrs Saldū	Adrese: Skrundas iela 5, Saldus Tālr.: 28648840 E-pasti: aiga.pelca@saldus.lv; anita.hlevicka@saldus.lv	Dienas centrā tiek organizētas bezmaksas vecāku izglītojošas grupas šādās apmācību programmās: "Bērnu emocionālā audzināšana" (domāta vecākiem, kuriem ir bērni pirmsskolas vecumā); "Ceļvedis, audzinot pusaudzi" (domāta vecākiem, kuriem ir bērni pusaudža vecumā); "Bez pēriena", jeb kā ar mīlestību un cieņu audzināt bērnu" (grupā tiek runāts par pozitīvas disciplinēšanas metodēm)

Sigulda	Siguldas novada sociālais atbalsta centrs "Cerību māja"	Adrese: "Kārkli", Siguldas pagasts, Siguldas novads, LV-2150	Sociālo pakalpojumu sniegšana personām ar garīga rakstura traucējumiem
Slampe	Kopienas centrs "Rīti"	Adrese: "Rīti", Slampe, Slampes pagasts, Tukuma novads Tālr.: 25614945 E-pasts: Ilga.giregensone@tukums.lv	Patversmes pakalpojums ģimenēm ar bērniem (ar sociālā darbinieka lēmumu)
Šēdere	Ģimenes atbalsta un krīzes centrā Ilūkstes novada Šēderes pagastā	Adrese: Skolas ielā 11-2, Ilūkstes novads, Šēderes pagasts, LV-5474	Vecākiem ir dota iespēja piedalīties divās savstarpēji saistītās sociālās rehabilitācijas programmā – Sociālo kompetenču attīstības programmas vecākiem un Dzīves pamatprasmju attīstības programmā ģimenēm
Talsi	Nodibinājums "Talsu novada krīžu centrs"	Adrese: Saules iela 7, Talsi Tālr.: 22025790; 63291147 E-pasts: info@krizucentrs.lv	Sociālā rehabilitācija no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem; sociālā rehabilitācija no vardarbības cietušām pilngadīgām personām
Tērvete	"Bērnu pasaule" ģimenes atbalsta centrs	Adrese: Labrenči, Tērvete, Tērvetes pagasts, Tērvetes novads, LV-3730 Tālr.: 63726311	Iespēja saņemt individuālas psihologa konsultācijas; saņemt morālu atbalstu grūtā situācijā
Tukums	Tukuma rajona padomes Sociālās palīdzības koordinācijas centrs	Adrese: Talsu iela 5, Tukums, LV-3101 Tālr.: 63123774	Psihologa konsultācijas bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām
Tukums	Klinisko psihologu prakse	Adrese: Pasta iela 25, Tukums, Tukuma novads Tālr.: 26516492	Valsts apmaksāts sociālās rehabilitācijas pakalpojums bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām Valsts apmaksāts sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbībā cietušām pilngadīgām personām Sociālā rehabilitācija vardarbību veikušām personām Psihologa konsultācijas Smilšu spēles terapija

Tukums	Tukuma novada jauniešu multifunkcionālais centrs	Adrese: Sporta iela 1, Tukums, Tukuma novads, LV-3101 Tālr.: 20011751 E-pasts: jauniesucentrs@tukums.lv	
Tukums		Adrese: Dārza iela 11/13, Tukums Tālr.: 22322561	Pieejams sociālais darbinieks darbam ar atkarīgām personām Individuālas konsultācijas un atbalsta grupas līdzatkarīgām personām
Vaiņode	“Dialogs”, ģimenes atbalsta centrs	Adrese: Raiņa iela 60, Vaiņodes pagasts, Vaiņodes novads, LV-3435 Tālr.: 63464460 E-pasts: c-dialogs@inbox.lv	Sniegt sociālās, psiholoģiskās palīdzības un rehabilitācijas pakalpojumus ģimenēm, kuras cieš no vardarbības vai nonākušas krīzes situācijā, kā arī Vaiņodes internātpamatskolas skolēniem un viņu ģimenēm. Apmācības un konsultācijas ģimeņu tiesību un pienākumu īstenošanas jautājumos
Valmiera	“Dzile”, psiholoģiskās palīdzības un izglītības centrs	https://dzile.weebly.com Linarda Laicēna ielā 1, Valmiera, LV-4201 Tālr.: 26512380 E-pasts: kaivuks@inbox.lv	Konsultāciju nodrošināšana vardarbības un krīzes situācijās; klientu sociālās aprūpes nodrošināšana; informatīvi izglītojošais un preventīvais darbs
Valmiera	Centrs “Valdardze”	www.centrsvaldardze.lv Adrese: Raiņa iela 9f, Valmiera Tālr.: 28334442 E-pasts: valdardze@inbox.lv	Sniedz rehabilitāciju no vardarbības cietušiem bērniem un vardarbībā cietušām sievietēm
Valmiera	“Pūriņu skola”	Adrese: Beātes iela 10, Valmiera Tālr.: 26525359 E-pasts: purinu.skola@inbox.lv	BEA apmācības vecākiem
Valmiera	“Ģimenes atbalsta nodaļa”	Adrese: Lāčplēša iela 2, Valmiera Tālr.: 64210694 E-pasts: sanita.strazdina@ valmiera.lv	Ģimenes atbalsta personas pakalpojums, ģimenes asistents
Valmiera	“Ģimenes šūpulis”	Adrese: “Jaunpalejas”, Kauguru pagasts, LV-4224 Tālr.: 26548496 E-pasts: info@gimenes-supulis.lv	Sniedz patvērumu grūtībās nonākušām, vientuļām grūtniecēm, izglītojošu atbalstu ikvienai sievietei gaidībās

Valmiera	Valmieras Jaunatnes centrs "Vinda"	Adrese: Rīgas ielā 42, Valmiera Tālr.: 28304268 64207603 E-pasts: sanita.loze@valmiera.edu.lv	Lietderīga brīvā laika pavadišana
Ventspils	"Nāc līdzi!", Ventspils bērnu un pusaudžu atbalsta centrs	Adrese: Lielais prospekts 18, Ventspils, LV-3601 Tālr.: 63628841	Veicināt ģimeņu psihisko veselību, piedāvājot sociālpsiholoģisko, izglītojošo un psiholoģisko palīdzību bērniem, viņu vecākiem un skolotājiem
Ventspils	Krīzes centrs ģimenēm ar bērniem "Paspārne"	Adrese: Talsu iela 39, Ventspils, LV-3602 Tālr.: 63661515	Nodrošināt profesionālu sociāli psiholoģisku palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām, t.sk. vardarbībā cietušām personām, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un invaliditāti, piesaistot nozaru speciālistus Veicināt krīzes situācijā nonākušo personu sociālo rehabilitāciju un integrāciju sabiedrībā
Viļāni	Viļānu novada SAC "Cerība"	Adrese: Celtnieku iela 7-31, Viļāni, LV-4650 e-pasts: sac.ceriba@inbox.lv Tālr.: 24919651	Sociālo problēmu risināšana, attīstot personas resursus un piesaistot atbalsta sistēmas ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, personām krīzes situācijās, palīdzot uzturēt dzīves kvalitāti personām, kuras vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pašaprūpi veic ar grūtībām
Zilupe	SIA "Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs"	Adrese: Priežu iela 9, Zilupe, Zilupes novads, LV-5751	Veselības aprūpe (zobārsta pakalpojumi) Sociālā aprūpe (ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojums) Telpu iznomāšana Tekstilizstrādājumu mazgāšana; transporta pakalpojumi